

TEHLİKE VE RİSK DEĞERLENDİRME PROSEDÜRÜ

Dokuman No: İSG.PR.01 | Yayın Tarihi: 22.02.2016 | Rev.No:02 | Rev.Tarihi:12.10.2020 | Sayfa No:6/1

Hazırlayan	İnceleyen	Onaylayan
İş Güvenliği Uzmanı	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim

1.AMAÇ

Bu prosedürün amacı; **Çevre Sağlık Tesisleri Limited Şirketi** faaliyetleri sırasında oluşabilecek potansiyel tehlikelerin ve bunlara ilişkin riskler belirlenir.

HEDEF: Risklerin kontrol altına alınmasına ilişkin yöntem ve esasların, sistematik bir şekilde tanımlanmasını, böylelikle iş kazaları ve meslek hastalıklarının asgari seviyelere indirilmesini sağlamaktır.

2.KAPSAM

Bu prosedür, **Çevre Sağlık Tesisleri Limited Şirketi**'nin tüm hastane, ofis, ve hizmet alanları ve hasta, hasta yakını ve çalışanları kapsar.

3.KISALTMALAR:

İSG Kurulu: İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu

DÖF: Düzeltici önleyici faaliyet

4.TANIMLAR

Tehlike: İnsanların yaralanması, hastalanması, malın veya malzemenin zarar görmesi, işyeri ortamının zarar görmesi veya bunların birlikte gerçekleşmesine sebep olabilecek potansiyel kaynak veya durum.

Tehlike Tanımlaması: Bir tehlikenin varlığını tanıma ve özelliklerini tarif etme prosesi.

Risk: Tehlikeli bir olayın meydana gelme olasılığı ile sonuçlarının bileşimi. (Risk = Olasılık x Etki).

Risk Değerlendirmesi: İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmalardır.

Katlanılabilir/Kabul edilebilir Risk: Kuruluşun, yasal zorunluluklara ve kendi İSG politikasına göre, tahammül edebileceği düzeye indirilmiş risk.

Kaza: Ölüm, hastalıklara, yaralanmalara, maddi zararlara veya diğer kayıplara yol açan ve istenmeyen olay.

Olay: Kazaya neden olan veya kazaya sebep potansiyele sahip istenmeyen durum. Hastalığa, yaralanmaya, ölüme, zarara veya diğer kayıplara sebep olmadan gerçekleşen olaylar "hasarsız olay" olarak tanımlanır. Olaylar "hasarsız olay"ları da kapsar.

Ramak Kala Olay: İşyerinde meydana gelen; çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olduğu halde zarara uğratmayan olaydır.

Çalışan: Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişidir.

İşveren: Çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar.

İşyeri hekimi: İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, işyeri hekimliği belgesine sahip hekimdir.

İş Güvenliği Uzmanı: Usul ve esasları yönetmelikle belirlenen, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip kişilerdir.

Kalite Yönetim Direktörü: Hastane Yönetim Kurulu tarafından atanan, tüm kalite süreçlerini, komitelerin çalışmalarını, risk yönetimini, hasta ve çalışan güvenliği ile ilgili tüm süreçlerin yürütülmesinden sorumlu kişidir.

Çalışan Temsilcisi: İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmalarını izleme, tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkili çalışandır.

Destek elemanı: Asli görevinin yanında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip kişidir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu: Hastanenin tehlike ve risklerinin değerlendirilmesi, iyileştirilmelerin planlanması, kontrol edilmesi, çalışan temsilcilerinin görüş ve önerilerinin değerlendirilmesi, çalışan sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm süreçlerin işleyişinden sorumlu kuruldur.

5.SORUMLULAR

Bu prosedürün uygulanmasında **Çevre Sağlık Tesisleri Limited Şirketi** de çalışan tüm personel ve üst yönetim sorumludur.

6.PROSEDÜR /FAALİYET AKIŞI

6.1. İnsanlar hayatlarını devam ettirmek ve ihtiyaçlarını sağlamak için birçok ekonomik faaliyetlerde bulunmaktadır. Artan nüfus ve gelişen ihtiyaçlar, ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin bol ve çeşitli üretimini gerekli kılmaktadır. Bu üretim faaliyetleri sırasında çalışan insanlar çok çeşitli sağlık ve güvenlik tehlikeleri ile karşı karşıya kalmaktadır.

Bu tehlike ve risklerden korunmak için sistemli bir şekilde tehlikelerin belirlenmesi ve risklerin değerlendirilmesi çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Risk Yönetimi; Çalışanlar, hasta/hasta yakını, ziyaretçiler, bina, ekipman, hizmete yönelik olarak birçok süreci kapsar.

Hastanede karşılaşılabilen fiziksel, kimyasal, biyolojik, radyolojik, ergonomik ve psikososyal unsurlar ile hizmet kaynaklı tüm riskleri içerir. Risk yönetiminin kapsadığı süreçler:

- Tıbbi süreçler
- İdari süreçler
- Finansal süreçler
- Teknik süreçler
- Tesis güvenliği
- Çevre güvenliği
- Çalışan güvenliği
- Hasta Güvenliği
- Paydaşlarla iletişim

6.2.Risk Analizi Yöntemi: L-tipi matris (5x5 Matris) yöntemi kullanılır. Risk değeri, olasılık, etki bileşkesinden hesaplanır.

L Tipi Matris Yöntemi: Her bir kriter için aşağıda verilen puan cetveli doğrultusunda puanlama yapılır:

OLASILIK	Zararın Gerçekleşme Olasılığı (Olasılık)		
	skor	Olasılık (İhtimal)	Açıklama
	5	Hergün	Çok Yüksek
	4	Haftada Bir	Yüksek
	3	Ayda Bir	Orta
	2	Üç İla Altı Ayda Bir	Düşük
	2	Çok Düşük	Hemen Hemen Hiç

ETKİ (ŞİDDET)	Şiddet Puanlama Kriteri		
	skor	Şiddet	Açıklama
	5	Birden çok ölümlü, ölümlü veya sürekli İş Görmezlik Çok Büyük Maddi ve Çevre Kirliliği	Çok Ciddi
	4	Ciddi Yaralanma, Meslek hastalığı, Büyük Maddi Hasar	Ciddi
	3	En az üç gün İstirahat Gerektiren Yaralanmalar, Maddi Hasar	Orta
	2	İlk Yardım Gerektiren Küçük Yaralanmalar, Tamiratlı Maddi Hasar	Hafif
2	Hasar ya da yaralanmaya neden olmayan Kaza, İş Saati kaybı olmayan	Çok Hafif	

Risk = Olasılık x Etki (Şiddet)

Olasılık ve Şiddet (Etki) Değerlendirmesi						
RİSK MATRİSİ		ZARAR VERME ETKİ DERECE Sİ				
		ÇOK HAFİF	HAFİF	ORTA DERECE	CİDDİ	ÇOK CİDDİ
OLASILIK	ÇOK KÜÇÜK 1	DÜŞÜK 1	DÜŞÜK 2	DÜŞÜK 3	DÜŞÜK 4	DÜŞÜK 5
	KÜÇÜK 2	DÜŞÜK 2	DÜŞÜK 4	DÜŞÜK 6	ORTA 8	ORTA 10
	ORTA DERECE 3	DÜŞÜK 3	DÜŞÜK 6	ORTA 9	ORTA 12	YÜKSEK 15
	YÜKSEK 4	DÜŞÜK 4	ORTA 8	ORTA 12	YÜKSEK 16	YÜKSEK 20
	ÇOK YÜKSEK 5	DÜŞÜK 5	ORTA 10	YÜKSEK 15	YÜKSEK 20	YÜKSEK 25

6.3.Risk Analiz ve Değerlendirmesi Neden, Ne Zaman Yapılmalıdır?

İşyerinin kurulup üretime başlamasından hemen sonra, ya da İşyerinin daha önce kurulmuş ve risk analizi ve değerlendirme çalışmalarının hiç yapılmamış olması halinde risk analizi çalışması yapılır. Belirlenen risklere yönelik risk analizleri en az iki (2) yılda bir kez yapılmalı ve gerektiğinde güncellenmelidir.

Belirlenen risklerin kabul edilebilir seviyeye indirilmeye kadar sürekli izlenmesi gerekmektedir.

Belirlenen aralıkların dışında risk değerlendirmesinin tamamen veya kısmen güncellenme nedenleri:

- Hastanenin taşınması veya binalarda değişiklik yapılması
- Hastanede uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklik yapılması
- İş kazası, meslek hastalığı ve ramak kala olayı meydana gelmesi
- Hasta güvenliği ile ilgili istenmeyen bir olayın meydana gelmesi
- Hasta bakım süreçlerinde meydana gelen önemli değişiklikler
- Çalışma ortamına ait sınır değerlere ilişkin bir mevzuat değişikliği olması
- Çalışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görülmesi
- Hastane dışından kaynaklanan ve hastaneyi etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması
- Yaşanan doğal afetler vb.

6.4.Risk Analizi, Değerlendirmesi, Hazırlanması: Risk analiz ve değerlendirilmesi; hastanemizde ilgili çalışanların görüşleri alınarak ve sahada tüm birimlerin fiziksel yapıları ve donanımları kontrol edilerek "Risk Yönetim Kurulu" tarafından hazırlanır. Risk yönetim çalışmaları Kalite Yönetim Birimi'nin koordinasyonunda ilgili tüm komitelerle entegre biçimde yürütülmektedir. Risk yönetimi çalışmalarında bölüm kalite sorumluları ile işbirliği yapılmaktadır. Risk Yönetim Kurulu aşağıdakilerden oluşur.

- İşveren veya işveren vekili,
- İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri,
- Kalite Yönetim Direktörü
- İşyerindeki çalışan temsilcileri,
- İşyerindeki (destek elemanları),
- İşyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmaları, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi çalışanlar, (Bölüm Kalite Sorumluları)

İşveren/İşveren Vekili; Çalışma ortamının ve çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlama, sürdürme ve geliştirme amacı ile iş sağlığı ve güvenliği yönünde risk değerlendirmesinin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.

İlgili çalışanların görüşlerinin alınması: Çalışanların görüşlerinin alınması için, bölüm bazında, "Risk Değerlendirme Anket Formu" hazırlanmıştır. İş Güvenliği Uzmanı tarafından her yıl, tüm çalışanlara anket formu dağıtılır. Çalışanların doldurduğu anket formları, Risk Yönetim Kurulu tarafından analiz edilir.

İstenmeyen olay bildirimleri: Risk değerlendirmesi hazırlanırken, yapılan "Güvenli Raporlama", "Ramak Kala Olay Bildirim Form"ları değerlendirilir.

İSG Kurulu: Aylık yapılan Kurul toplantı tutanakları, 3 ayda bir yapılan çalışan güvenliği ve hasta güvenliği komite toplantı tutanakları da risk değerlendirmesinde kullanılır.

6.5.Tanımlanan risklerin raporlanması: Toplanan veriler Risk Yönetim Kurulu tarafından, değerlendirilir. Aşağıdaki tehlikeler göz önünde bulundurularak, riskler belirlenir:

- Ofis Çalışmaları,
- Bakım-Onarım İşlemleri,
- Termal Konfor Şartları,
- Fiziksel Koşullar,
- Kimyasal ile çalışma,
- Makineler ile çalışma,
- Kaldırma, yükleme, boşaltma, taşıma işleri,
- Enfeksiyon
- Elektrik ile çalışma,
- Ekranlı Ekipmanlar ile çalışma
- Depolama işlemleri,
- İş Ekipmanları ile çalışma,
- Acil Durum çalışmaları, v.b.

Bölüm bazında, çalışanlar, hasta/ hasta yakını, ziyaretçiler, bina, cihaz, malzeme vb. yönelik olarak riskler tanımlanır.

6.6.Tanımlanan risklerin analizi ve risk düzeylerinin tespiti: Tanımlanan risklerin analizi yapılır, L Tipi Matris Yöntemi kullanılarak risk düzeyleri tespit edilir. Tehlike sınıflandırması, tehlikenin risk değeri ve riskin doğuracağı

sonuçlarının incelenmesi ile belirlenir ve tanımlanan her riske bir puan verilir. Risk düzeyleri, düşük, orta ve yüksek olmak üzere üç (3) kategoride derecelendirilir.

Risk değerlendirmesi yapılırken hem sağlık hem de güvenlik ile ilgili tehlike ve riskler tek tek ele alınır. Hastanemizde bölüm bazında, Risk Yönetim Kurulu tarafından” Risk Değerlendirme ve Yönetim Planı” hazırlanır. Hazırlanan plan Üst yönetime raporlanır.

6.7.Hizmet alım çalışanları: Tehlike sınıflandırması için puanlama yapılırken, eğer bir alt işverenle çalışıyorsak daha az bilinçli olabileceği göz önünde bulundurulur ve çıkan değerlendirmeler sonucu alt işverenlerin faaliyetlerinden kaynaklanan riskler de değerlendirilir.

6.8.Gerekli iyileştirme çalışmaları: Belirlenen risklerin, risk düzeylerine göre öncelikleri belirlenerek, iyileştirme için düzeltici, önleyici faaliyetler planlanır. Risklerin kaynağında yok edilmesi veya en aza indirilmesi hedeflenir. Örneğin: Riskin ne şekilde kontrol altına alınacağı, kullanılması gerekli cihaz/ malzeme temini, talimatlar, prosedürler, eğitimler planlanır ve uygulanır.

Tehlikenin ve riskin tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmasa da, tehlikenin ve riskin azaltılması, uygulanan kontrol sistemleri ile sağlanabilir. Bu kontrol sistemleri aşağıdaki gibidir:

- Kaynağa yönelik alınacak önlemler (Yeni Teknoloji, Tadilat, Bakım, vb.)
- İkame yöntemi ile alınacak önlemler.
- Ortama yönelik alınacak önlemler (Çalışan Sayısı, Fiziksel-Kimyasal ve Biyolojik Koşulların İyileştirilmesi, Levha ve İşaretlemeler, vb.)
- Kişiyeye yönelik alınacak önlemler (Kişisel Koruyucu Malzeme, Eğitim, Performans Ölçümü, Doküman, Çalışma Süresi, vb)

6.9. İyileştirme çalışmalarının etkinliğinin izlenmesi: Planlanan iyileştirme çalışmaları için belirlenen termin süresi sonunda gerçekleşmesi kontrol edilir.

DÖF açılmışsa, planlanan faaliyetler yapılmışsa, tamamlandığı tarihte kapatılır.

Bina turları ve İş Güvenliği Uzmanı tarafından aylık olarak bölüm ziyaretlerinde, bölüm risklerini kontrol ederek “Risk Değerlendirme Kontrol Formu”na kaydeder.

Planlanan faaliyetin gerçekleşmemesi durumunda; neden gerçekleşmediği (verilen süre, maddi imkansızlık, vb.) faaliyet sorumlusu ile değerlendirilerek ya yeni bir faaliyet planlanır ya da faaliyetin gerçekleştirilmesi için neler yapılması gerektiği araştırılır

6.10.Çalışan eğitimleri: Çalışanlar işe başlamadan önce, işe başlama eğitimi, genel iş sağlığı ve güvenliği eğitimi, İş Güvenliği Uzmanı tarafından verilir. Gerekli görüldüğü durumlarda da sahada, uygulamalı tehlike, riskler ve korunma yolları ile ilgili eğitim verilir. Riskli bölümlerde çalışan personele, bölüme ait risklere yönelik koruyucu önlemler için eğitimler yapılır. Yılda 16 saat iş güvenliği eğitimine katılan personele eğitim katılım belgesi verilir. Çalışanların yıllık eğitim planları doğrultusunda eğitimlere devam edilir.

6.11.Risk değerlendirme ve yönetim planı: Hazırlanan plan aşağıdaki başlıkları içerir:

- Bölüm
- Tehlike kaynağı
- Tehlike
- Risk
- Mevcut durum
- Olasılık, şiddet, risk düzeyi

- Önerilecek / alınacak önlemler
- Kök neden
- Etkilenecek kişiler
- Süreç sorumlusu
- Termin (önlemlerin alınmasına yönelik belirlenen zaman)
- Süreçte; olasılık, şiddet, risk skoru ve kontrol tarihi
- İlgili mevzuat

Risk Değerlendirme ve Yönetim Planı içeriğinde aşağıdaki bölümler bulunur:

- Amaç,
- Hedef
- Kapsam
- Tanımlar
- Risk Yönetim Kurulu üyeleri
- Uygulama
  - ❖ Tehlike kaynaklarının belirlenmesi
  - ❖ Tehlikelerin belirlenmesi
  - ❖ Risklerin derecelendirilmesi
- Bölüm bazında risk değerlendirmesi ve iyileştirme planı

6.12.Süreç ve zaman: Risk Yönetim planı ve risk analizleri 7 gün 24 saat /mesai içi ve mesai dışı tüm zaman ve süreçleri kapsar.

6.13. Tehlike Tanımlama ve Risk Değerlendirme Planının Onaylanması: Belirlenen tehlikeler, riskler, bunların öncelik dereceleri, önemli riskler ve bunlara göre oluşturulan uygulama ve kontrol sonuçları, Risk Yönetim Kurulu, İSG Kurulu tarafından gözden geçirilir, varsa düzeltme/düzenlemeler yapılır. Planı hazırlayan çalışanlar ve işveren / işveren vekili tarafından imzalanarak onaylanır ve plan üst yönetime sunulur.

7.İLGİLİ DOKUMANLAR

İSG.PL.04 Risk Değerlendirme ve Yönetim Planı

İSG.FR.14 Risk Değerlendirme Kontrol Formu

İSG.FR.04 -13 ..... Çalışanları Risk Değerlendirme Anket Formları

BİL.FR.10 Bilgi Güvenliği Risk Analizi Formu

YÖN.FR.06 Güvenlik Raporlama Sistemi Bildirim Formu

İSG.FR.02 Ramak Kala Olay Bildirim Form

Risk Yönetim Kurulu

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu